

Kansen voor een kansrijke start

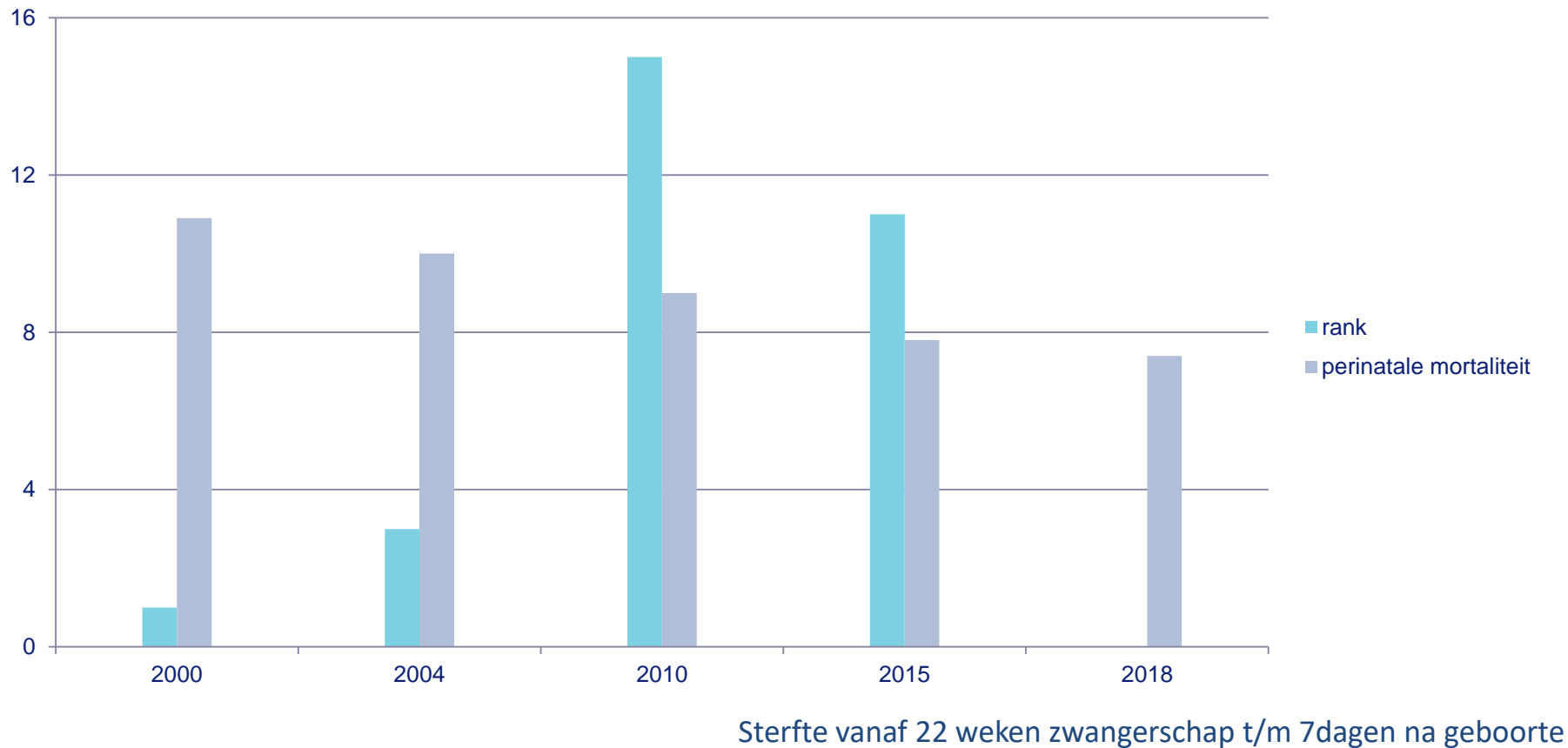
Het wenkend perspectief

Eric A.P. Steegers

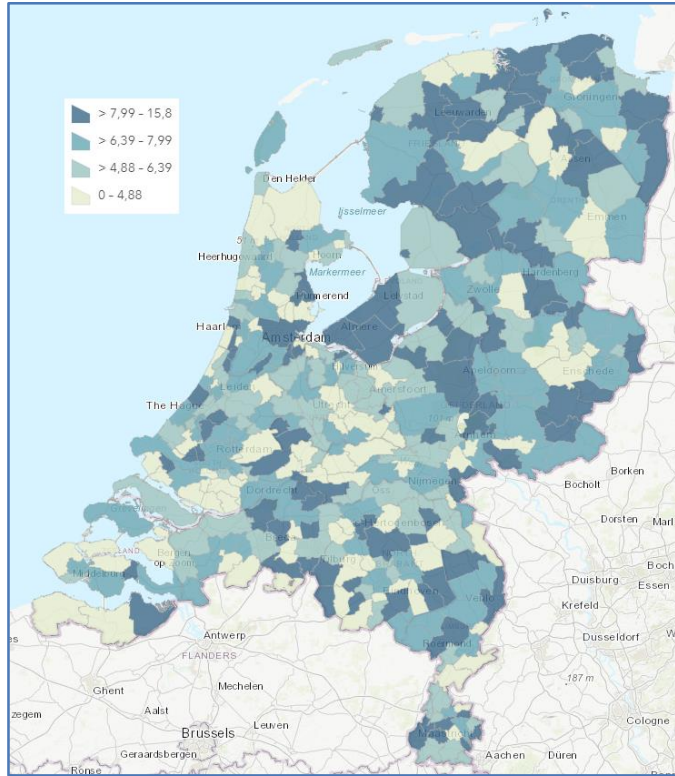
Conferentie "Samen verder
met Kansrijke Start"

donderdag 6 februari 2020 | De Rijtuigenloods |
Amersfoort

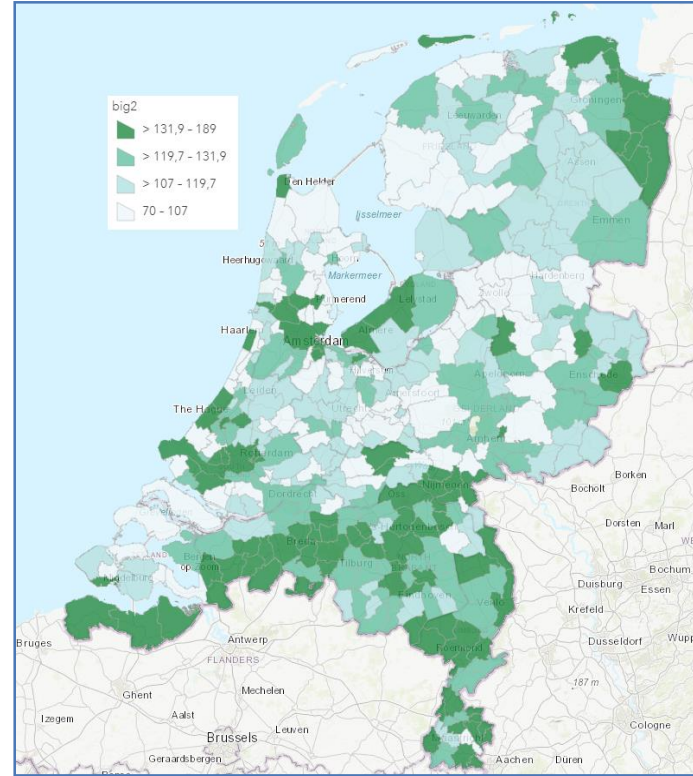
Nederlandse perinatale mortaliteit en ranking in de Europese Peristat rapporten (per 1000 geboortes)

Perinatale sterfte

Vroeggeboorte en laag geboortegewicht

***Landelijke en lokale coalities
Kansrijke Start***

Het wenkend perspectief

**Gelijke kansen op het
krijgen van een gezond kind**

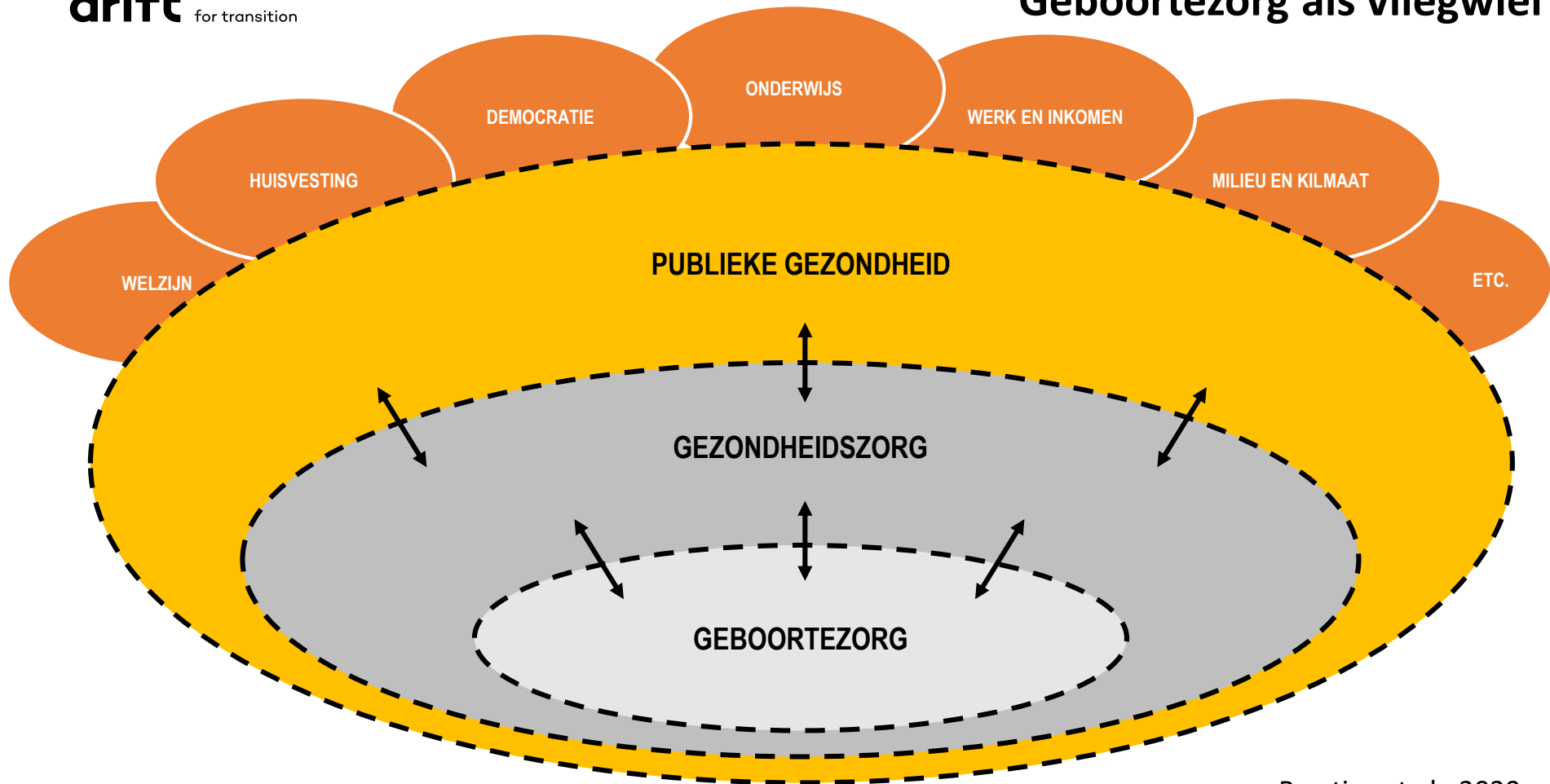

***Landelijke en lokale coalities
Kansrijke Start***

Het wenkend perspectief

**Gelijke kansen op het
krijgen van een gezond kind**

**Terugdringen van
gezondheidsverschillen**

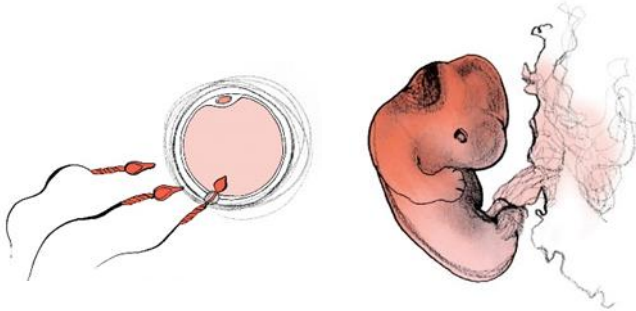

Wat is er voor nodig?

- **Nieuwe kennis, en het delen ervan**
- Gevoel van urgentie
- Verbinding medisch en sociaal domein
- Integrale zorg op maat
- Levensloopbenadering

Betere zorg begint met nieuwe kennis; Tijd voor actie!

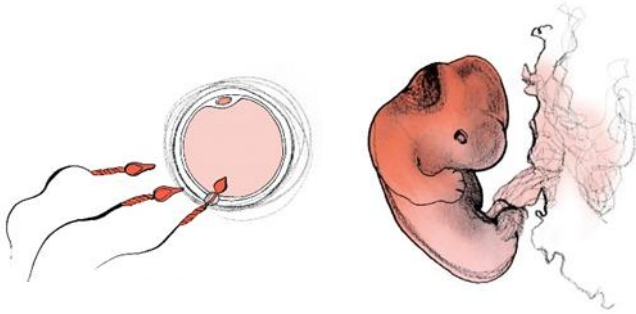

Zorg al voorafgaand aan de zwangerschap;
preconceptiezorg

Sociale verloskunde

Betere zorg begint met nieuwe kennis; Tijd voor actie!

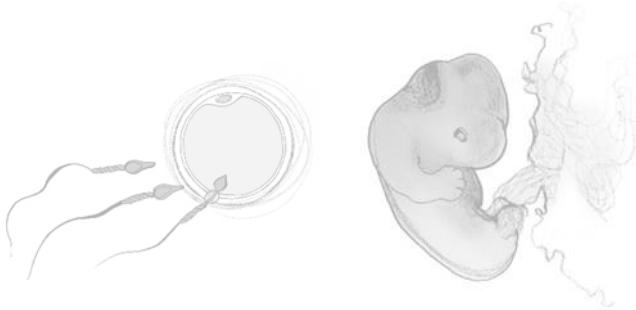

***Leefstijl en voeding
eHealth coaching***

Sociale verloskunde

Betere zorg begint met nieuwe kennis; Tijd voor actie!

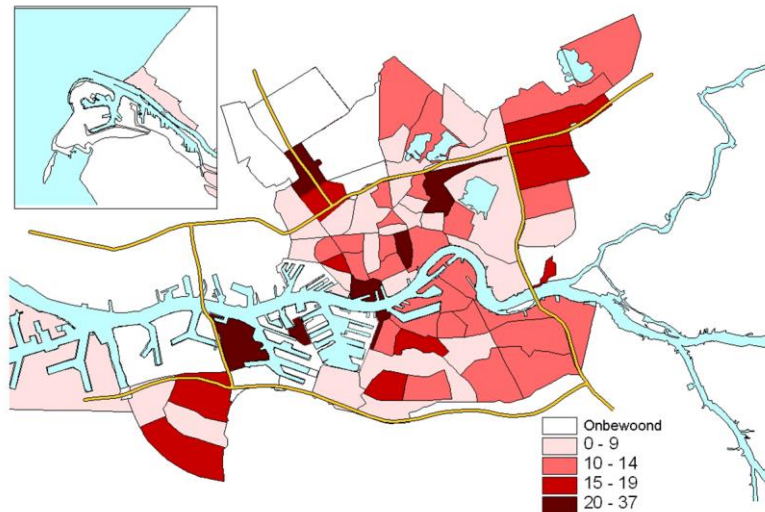

Zorg al voorafgaand aan de zwangerschap;
preconceptiezorg

Sociale verloskunde

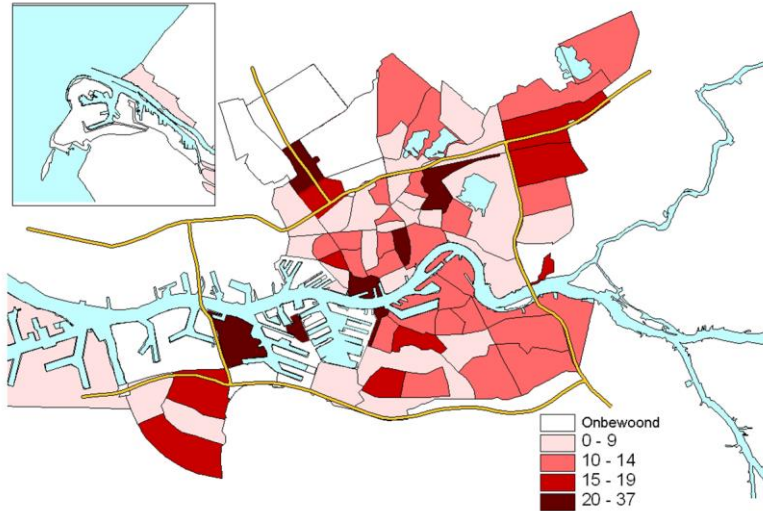
Extra risico's van wonen in achterstandswijk; Nederland

	<i>Ongecorrigeerd</i>	<i>Gecorrigeerd*</i>
Babysterfte	46%	21%
Vroeggeboorte	22%	16%
Laag geboortegewicht	55%	11%

* etniciteit, SES, C4

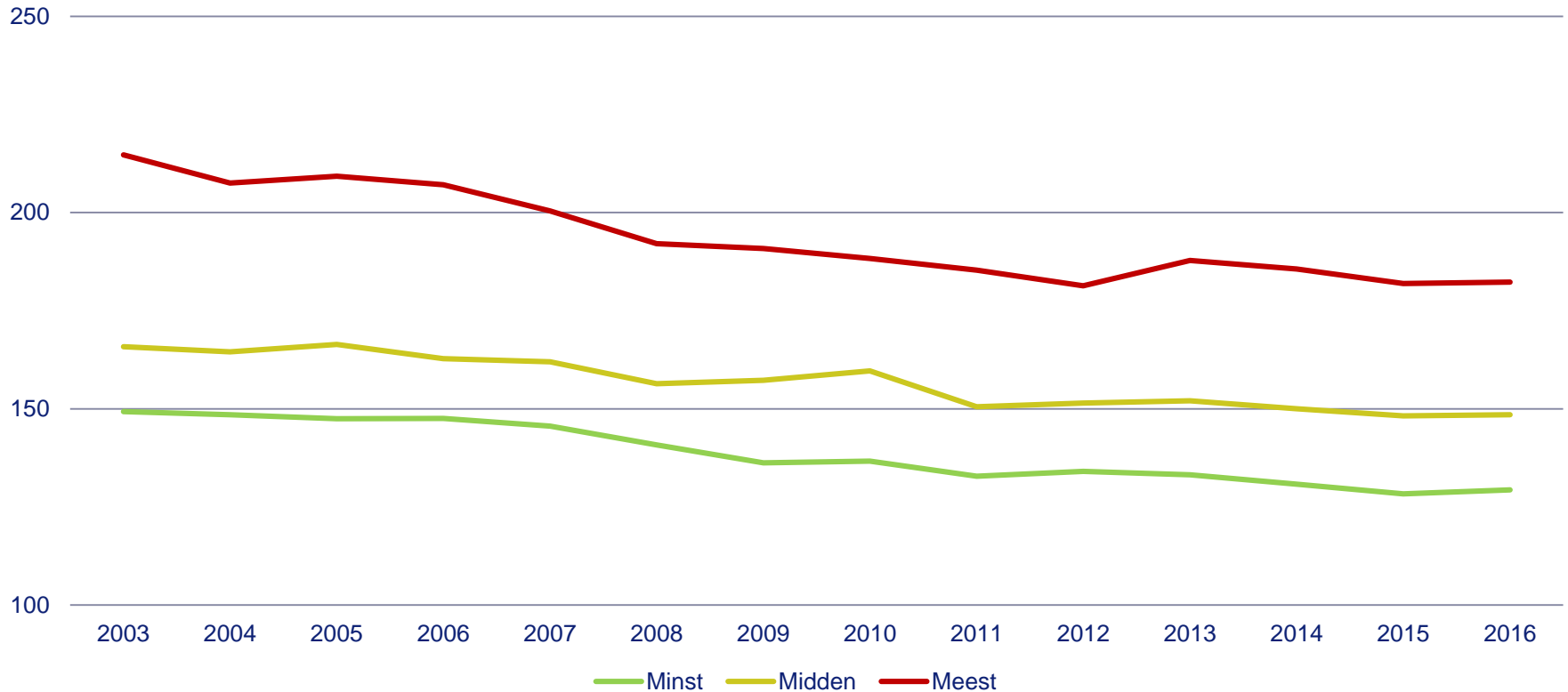
Je postcode is misschien belangrijker dan je erfelijke code

	<i>Ongecorrigeerd</i>	<i>Gecorrigeerd*</i>
Babysterfte	46%	21%
Vroeggeboorte	22%	16%
Laag geboortegewicht	55%	11%

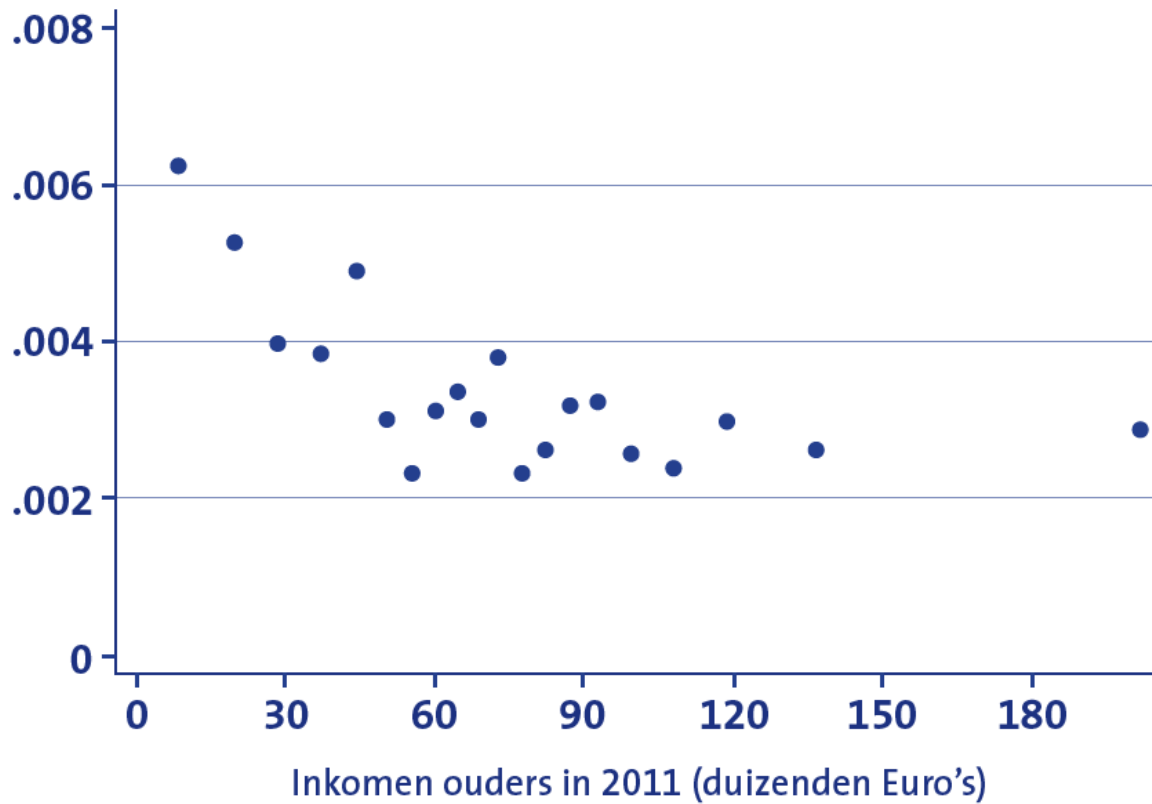
* etniciteit, SES, C4

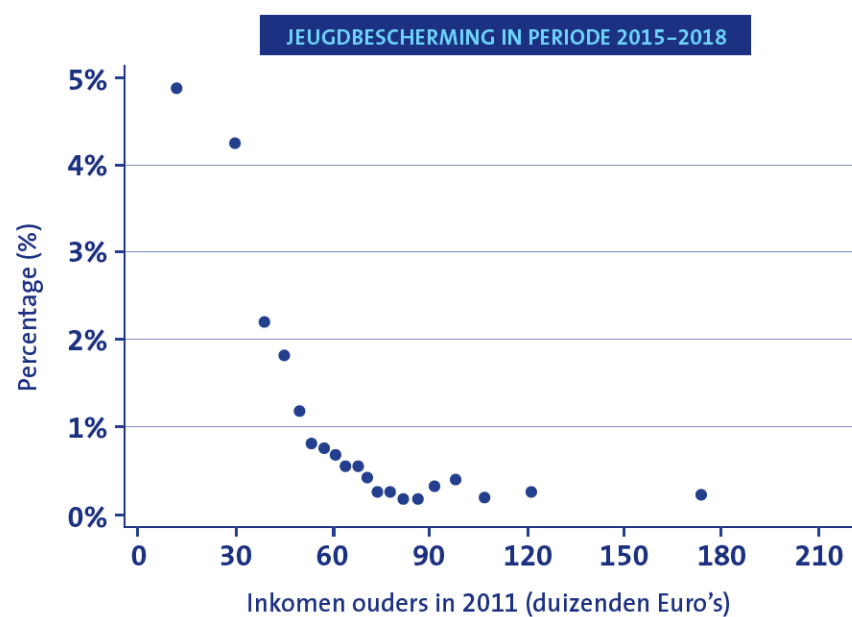
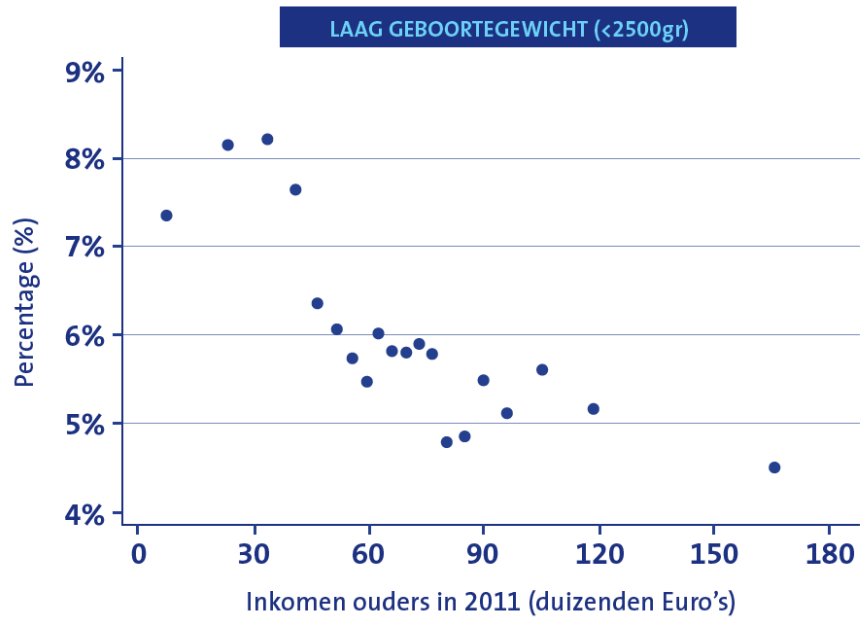
Vroeggeboorte en/of laag geboortegewicht (perinatale ziekte) per 1000 geboortes naar mate van sociaaleconomische achterstand (wijk)

fractie

PERINATALE STERFTE

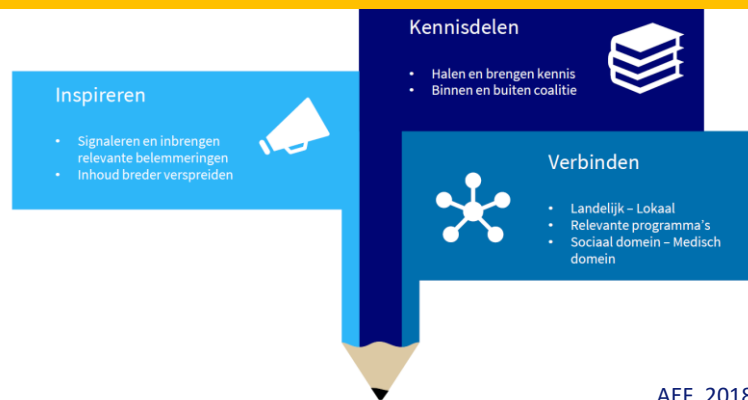

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Actieprogramma

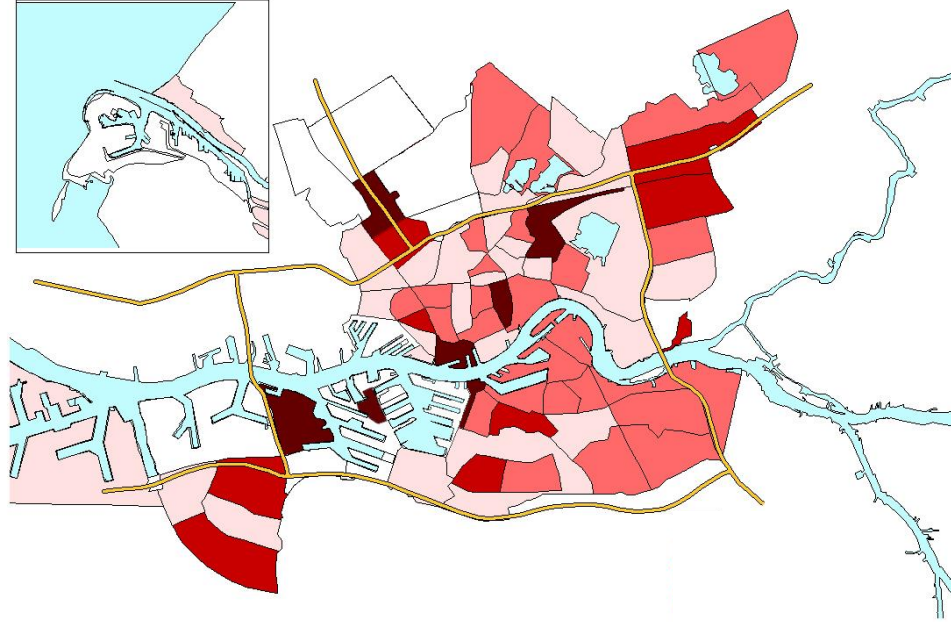
Kansrijke Start

AEF, 2018

Wat is er voor nodig?

- **Nieuwe kennis, en het delen ervan**
- Gevoel van urgentie
- Verbinding medisch en sociaal domein
- Integrale zorg op maat
- Levensloopbenadering

***“Nu is het niet alleen meer jouw probleem Eric,
maar ook dat van ons”***

Jantine Kriens, Hugo de Jonge, Judith Bokhove, wethouders

Dingen beter doen... en betere nieuwe dingen doen

Rotterdam 2008 – 2015
Stevige start 2015 -

14 gemeenten 2011 - 2014

9 gemeenten 2014 - 2017

**MOEDERS VAN
ROTTERDAM**

2015 -2021

Bijdrage van
gemeenten

164 gemeenten 2018 - 2021

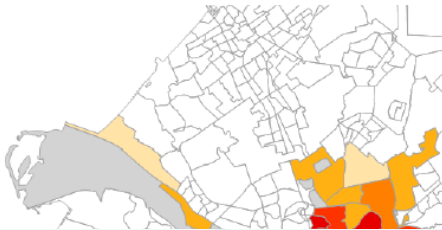
Bekijk de cijfers van uw gemeente

Vergelijk. Verbaas. Verbeter.

Algemeen

Preventie & zorg

Sociaaleconomische status

Gebruik huisartsenzorg

Rotterdam

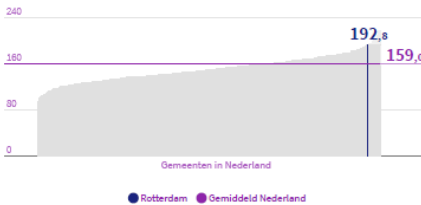
77,9%

Nederland

78,4%

Perinatale kerncijfers

Vroeggeboorte en/of te laag geboortegewicht (Big 2) (per 1000 geboortes)

sterfte rond de geboorte vanaf 24 weken zwangerschapsduur

4,8
Rotterdam

4,5
Nederland

Perined | 2018

Zwangerschapsbegeleiding gestart voor 10 weken van de

58,6
Rotterdam

72,1
Nederland

Perined | 2018

Wat is er voor nodig?

- Nieuwe kennis, en het delen ervan
- **Gevoel van urgentie**
- Verbinding medisch en sociaal domein
- Integrale zorg op maat
- Levensloopbenadering

Sophia Kinderziekenhuis

December 2018

Wat is er voor nodig?

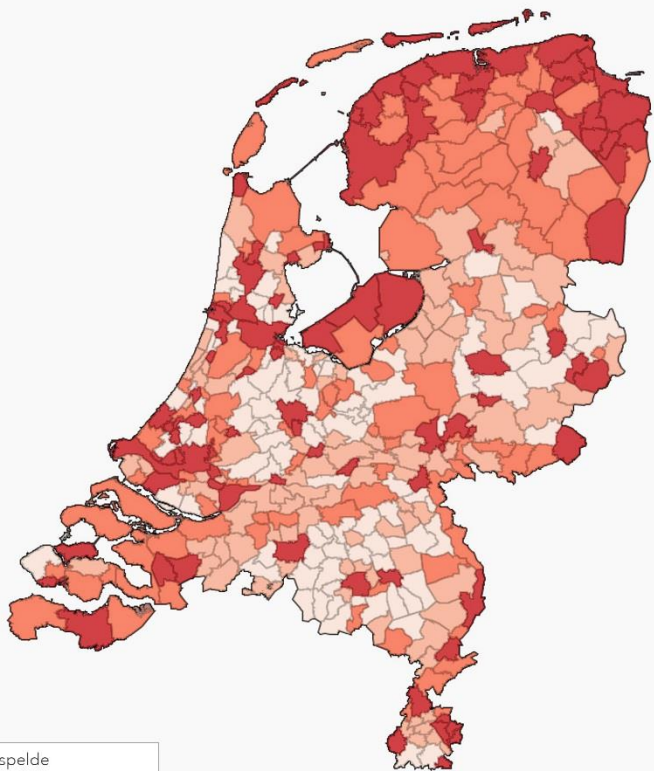
- Nieuwe kennis
- **Gevoel van urgentie**
- Verbinding medisch en sociaal domein
- Integrale zorg op maat
- Levensloopbenadering

Definitie kwetsbaarheid - zwangere vrouwen

Gemeente Rotterdam: A. Wulffraat en L. Blanchette. Erasmus MC: L. Bertens, H. Ernst, L. van der Meer, E. Steegers

De gemeente Rotterdam en de afdeling Verloskunde & Gynaecologie van het Erasmus MC zijn tot een gemeenschappelijke definitie van kwetsbaarheid gekomen om kwetsbare zwangere vrouwen te kunnen identificeren, welke bruikbaar is voor zowel onderzoek, beleid als praktijk. De definitie bestaat uit verschillende gradaties van kwetsbaarheid. Waar gesproken wordt over 'effect op de zwangerschap' bedoelen we: een effect op de gezondheid van de zwangere vrouw, de groei en ontwikkeling van het ongeboren kind en de gezondheid van de pasgeborene en de moeder na de bevalling.

Atlas Kwetsbaarheid Nederland

Voorspelde
kwetsbaarheid (score)

- Hoger
- Boven gemiddeld
- Onder gemiddeld
- Lager

De gemiddelde kwetsbaarheidsscore per wijk in Nederland is 14,2.

Gebaseerd op data uit 2016. Voor nadere informatie over het gebruik en de interpretatie van de Atlas Kwetsbaarheid, zie 'Toelichting Atlas Kwetsbaarheid'.

DETERMINANTEN

Over de onderstaande determinanten, die van invloed zijn op iemands (on)vermogen om met bepaalde situaties om te gaan, worden in Nederland regelmatig gegevens verzameld. De onderstaande lijst laat zien dat het niet alleen gaat om persoonlijke determinanten, maar ook om determinanten die te maken hebben met de leefomgeving:

- geslacht
- leeftijd
- burgerlijke staat
- opleidingsniveau
- etnische achtergrond
- huishoud inkomen
- angst/depressie verschijnselen
- gevoelens van eenzaamheid
- het hebben van een (betaalde) baan
- sociale samenstelling van de buurt
- gemiddelde huiswaarde in de buurt
- aantal huur- of koopwoningen in de buurt

Een deel van de gegevens is beschikbaar in registratiebestanden van het CBS en een deel in de '[Gezondheidsmonitor](#)'. Dit is een vragenlijst die het CBS en de GGD-en elke vier jaar uitzetten onder een representatieve groep volwassenen, waarbij gevraagd wordt naar de (ervaren) gezondheid, leefstijl en sociale situatie van personen. Gegevens over buurt- en wijkenmerken in Nederland zijn vrij beschikbaar via [CBS Statline](#).

UITKOMST

In de Gezondheidsmonitor worden vragen gesteld over het (on)vermogen van individuen om situaties te controleren en met tegenslagen in het leven om te gaan.

NIET ALLES WORDT GEMETEN

Niet over alle determinanten die van invloed zijn op iemands kwetsbaarheid

Monitoring preconceptie gezondheid

ZwangerWijzer

Welkom bij ZwangerWijzer!

Wil je zwanger worden?

Dan is het belangrijk om je goed voor te bereiden. Of je nu een vrouw of man bent. Het helpt om je kind een gezonde start te geven. Met ZwangerWijzer kun je testen of er risico's zijn voor de zwangerschap en je baby. Het duurt ongeveer 15 minuten.

Informatie en advies

Als er risico's zijn, krijg je direct informatie en advies. Aan het einde krijg je een overzicht van al je antwoorden. Dat kun je printen of e-mailen aan jezelf of aan je dokter of verloskundige.

Al zwanger?

ZwangerWijzer is voor vrouwen die zwanger willen worden. Maar je kunt de vragen ook invullen als je al zwanger bent. Veel informatie is dan nog steeds belangrijk.

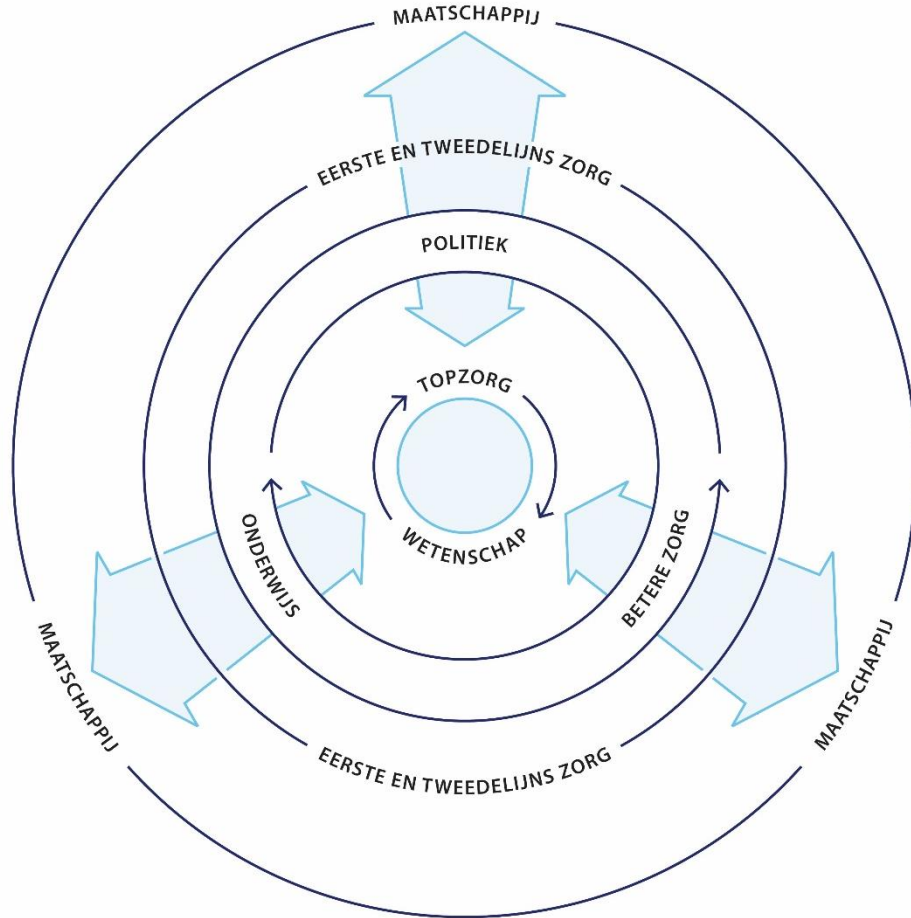
[Start de vragenlijst](#)

Colofon | Disclaimer | Privacy | Contact | Copyright | Informatie voor professionals

Wat is er voor nodig?

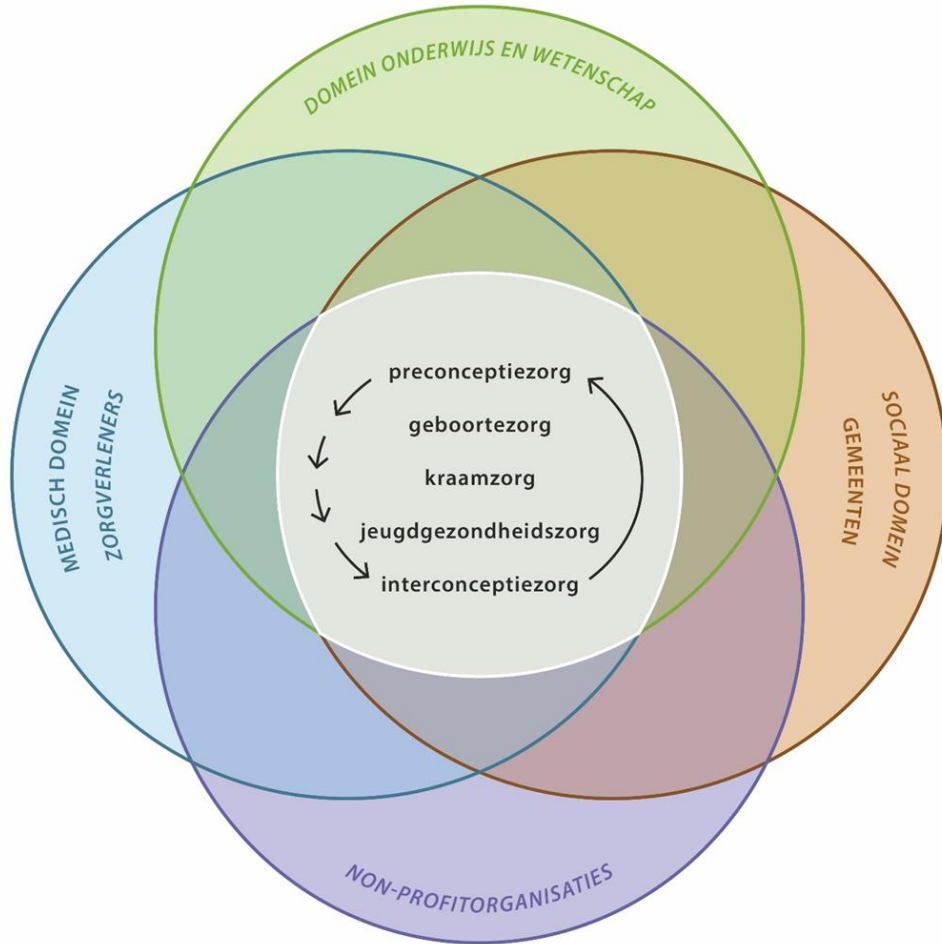
- Nieuwe kennis, en het delen ervan
- **Gevoel van urgentie**
- Verbinding medisch en sociaal domein
- Integrale zorg op maat
- Levensloopbenadering

Wat is er voor nodig?

- Nieuwe kennis
- **Gevoel van urgentie**
- Verbinding medisch en sociaal domein
- Integrale zorg op maat
- Levensloopbenadering

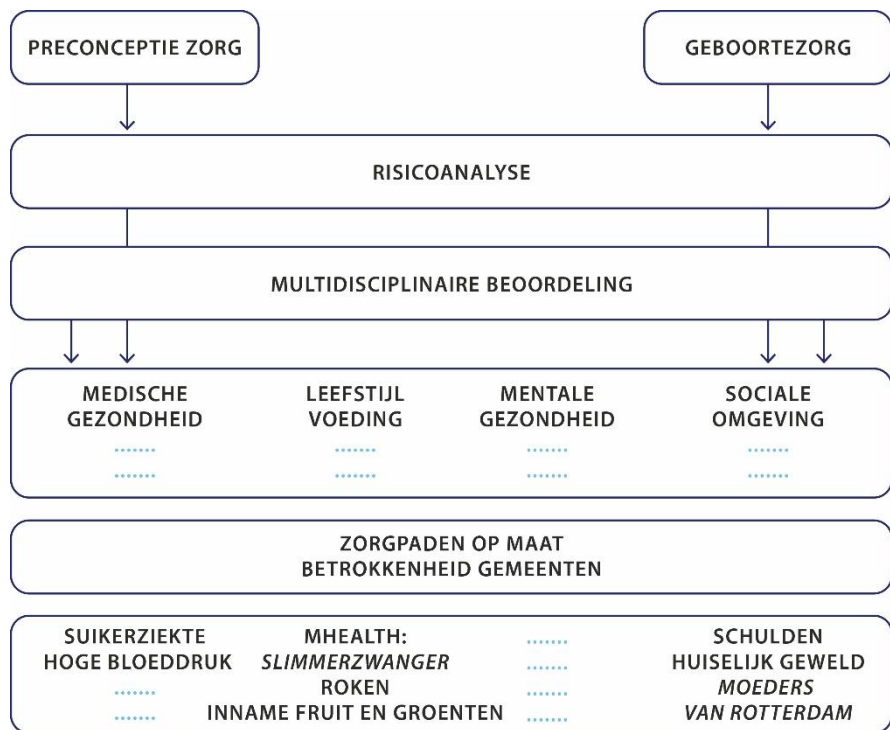
Maatschappelijke valorisatie van kennis

Wat is er voor nodig?

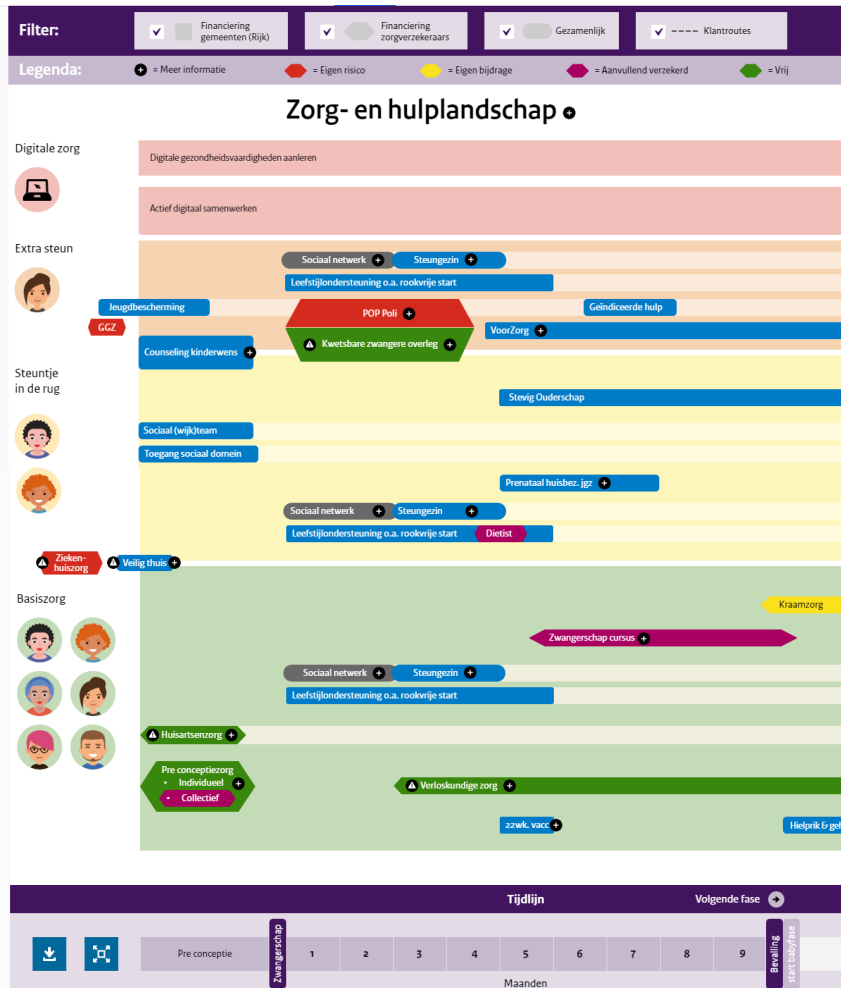
- Nieuwe kennis
- Gevoel van urgentie
- **Verbinding medisch en sociaal domein**
- Integrale zorg op maat
- Levensloopbenadering

Sociale verloskunde

Wat is er voor nodig?

- Nieuwe kennis, en het delen ervan
- Gevoel van urgentie
- Verbinding medisch en sociaal domein
- **Integrale zorg op maat**
- Levensloopbenadering

Kansrijke start > Klantroutes

Geef kansrijke impact
groot bereik en veel effect

Interactieve infographic van/over klantroutes,
met 5 'kaarten'

Wordt geplaatst op www.kansrijkestartnl.nl

van der Velpen, Waelput, 2020

Wat is er voor nodig?

Verdiepend Spoor

Verbredende spoor

- Nieuwe kennis
- Gevoel van urgentie
- Verbinding medisch en sociaal domein
- **Integrale zorg op maat**
- Levensloopbenadering

drift
for transition

PHAROS
EXPERTISECENTRUM GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam
Erasmus

Actie-agenda 'Gezonde Start' Landgraaf

NOODZAAK TOT VERANDERING

De kansen op een gezonde start bij de geboorte zijn ongelijk verdeeld in Nederland.

- In Landgraaf worden kinderen relatief vaker te vroeg of met een te laag geboortegewicht voor de zwangerschapsduur geboren (203,2 per 1.000 geboorten) ten opzichte van het Nederlandse (160,7 per 1.000 geboorten) en het Zuid-Limburgse gemiddelde (182,6 per 1.000 geboorten).
- Verschillen in gezondheid bij de geboorte worden ook gezien tussen wijken in Landgraaf. Deze verschillen hangen onder andere samen met de sociaaleconomische status van een wijk.
- Het percentage tienermoeders in Landgraaf (0,73%) is bijna twee keer zo hoog als het landelijke gemiddelde (0,39%).
- Bij ruim 30% van de zwangere vrouwen in Landgraaf start de zwangerschapsbegeleiding niet op tijd. Dat wil zeggen, niet vóór 10 weken zwangerschapsduur. Dit percentage is vergelijkbaar met het Nederlandse gemiddelde.
- In Landgraaf groeien bijna 10% van de kinderen op in een gezin dat rond moet komen van een bijstandsuitkering. Dit is iets hoger dan het landelijke gemiddelde van 7%.

VROEGGEBORTE EN/OF TE LAAG GEBORTEGEWICHT (2013-2017)

PER 1.000 GEBORTEN

STERFTE ROND DE GEBORTE VANAF 24 WEKEN ZWANGERSCHAPSDUUR (2013-2017)

PER 1.000 GEBORTEN

De kaartjes tonen de verschillen in gezondheid bij de geboorte tussen wijken in Landgraaf

WAAROM IS EEN GEZONDE START BELANGRIJK?

Een gezonde start bij de geboorte is cruciaal voor de ontwikkeling van een kind. In de periode vóór, tijdens en na de zwangerschap wordt de basis gelegd voor een gezond leven op lichamelijk, mentaal en sociaal-emotioneel vlak. Een kind met een gezonde start bij de geboorte heeft niet alleen meer kansen op een goede gezondheid gedurende het leven, maar ook op optimale deelname in de samenleving.

Om kinderen een gezondere start te geven bij de geboorte hebben het Erasmus MC, DRIFT (Dutch Research Institute for Transitions) en Pharos (Gezond In...) de handen ineengeslagen in het onderzoeksprogramma Healthy Pregnancy 4 All-3 (HP4All-3). HP4All-3 is opgezet om een gezonde start bij de geboorte in zoveel mogelijk gemeenten in Nederland te integreren in de lokale aanpak van gezondheidsachterstanden. Eén van de gemeenten waar wij ons onderzoek gedaan hebben is de gemeente Landgraaf. Door interviews en twee groepsessies met professionals van zowel de gemeente, het medisch als het sociale domein hebben we de huidige aanpak voor het terugdringen van gezondheidsverschillen bij de geboorte in Landgraaf verkend. Kansen en uitdagingen zijn inzichtelijk gemaakt en we hebben samen met de verschillende professionals nagedacht over hoe het beter, dan wel anders kan. Dit verslag bevat de uitkomsten van het onderzoek in de gemeente Landgraaf.

WIE DOET WAT?

Bij de start van het onderzoek zijn 11 interviews gehouden met professionals van de gemeente (domeinen Jeugd, volkgezondheid en armoede), welzijnsorganisatie Welsum, jeugdgezondheidszorg (JGZ), kraamzorg, verloskunde, gynaecologie, kindergeneeskunde en huisartseneeskunde. Deze interviews hebben inzicht gegeven in acties in Landgraaf die gericht zijn op het terugdringen van gezondheidsverschillen bij de geboorte. Deze acties zijn ingedeeld in acties voor, tijdens en na de zwangerschap en geven een beknopt overzicht van de belangrijkste activiteiten in Landgraaf.

- Voor de zwangerschap wordt middels preconceptieprelecturen via de verloskundigen, gynaecologen en huisartsen en het programma Nu Niet Zwanger vanuit de GGD ingezet op een gezonde zwangerschap op het juiste moment.
- Tijdens de zwangerschap wordt aandacht besteed aan zorg op maat voor kwetsbare zwangere vrouwen via het 'kwetsbare zwangeren'-overleg, de POP-poli en het 'nieuwe zwangeren'-overleg vanuit het Zuiderland ziekenhuis. Vanuit de JGZ worden prenatale huisbezoeken en het programma VoorZorg ingezet.
- Na de zwangerschap kunnen kwetsbare gezinnen via een vrijwilligersorganisatie praktisch ondersteund worden met een babytuitzet en babyvoeding. Daarnaast zet de JGZ in op opvoedondersteuning via het programma Stevig Ouderschap.

HET NETWERK

Tijdens de interviews hebben de geïnterviewden de belangrijkste partijen binnen de gemeente, het medisch en het sociale domein benoemd die zich richten op het vinden en ondersteunen van kwetsbare (aanstaande) ouders. Dit is schematisch weergegeven in het hiernaast afgebeelde figuur, dat ook de belangrijkste ontmoetingsplaats van professionals (het 'kwetsbare zwangeren'-overleg) en hun onderlinge verbindingen toont.

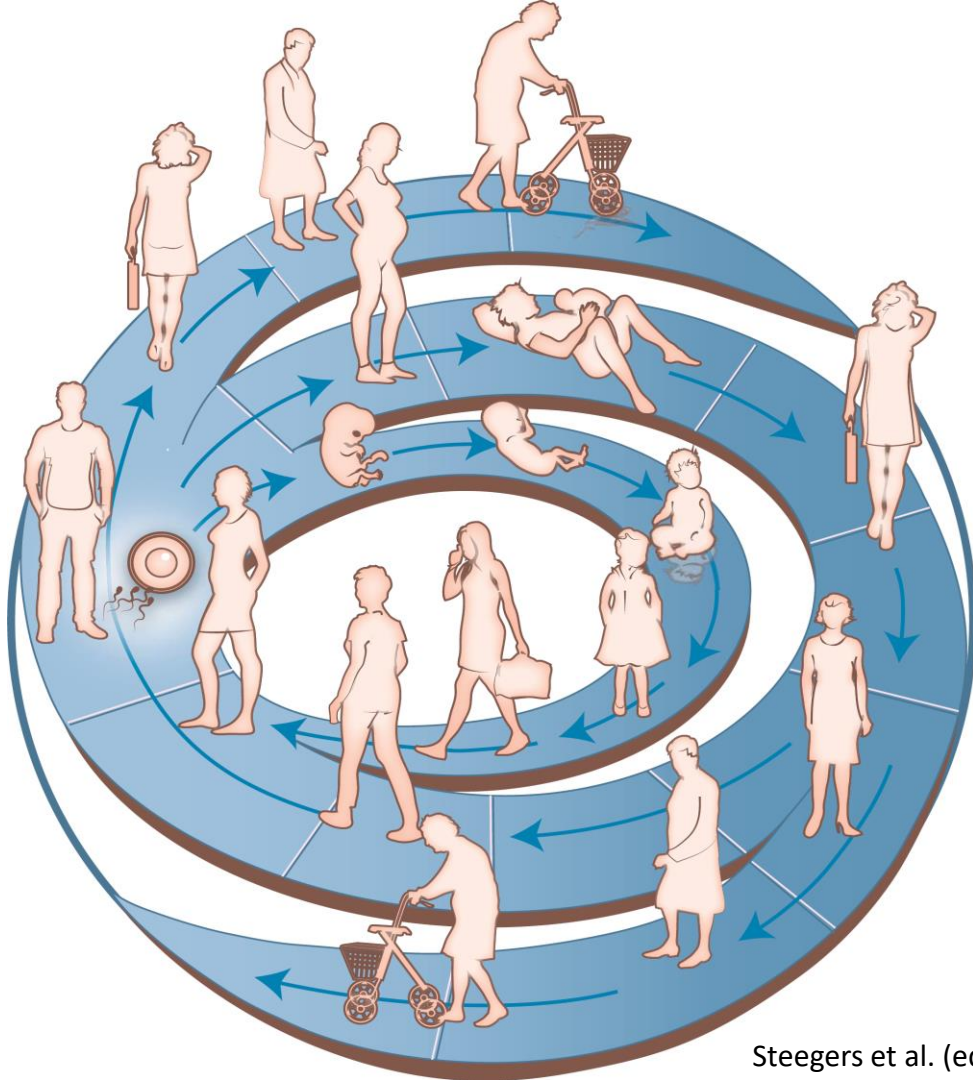
Actie-agenda 'Gezonde Start' Landgraaf

AANVULLENDE INFORMATIE ACTIELIJNEN

Hoe kan de thematiek van een 'Gezonde Start' in Landgraaf sterker op de agenda komen te staan bij de betrokken partijen van de gemeente, het medisch en het sociaal domein? Om deze vraag te beantwoorden is in 2019 gewerkt aan een actie-agenda 'Gezonde Start' Landgraaf. Waar de actielijnen op de actie-agenda nog summier zijn opgetekend, zijn deze in dit document meer uitgewerkt.

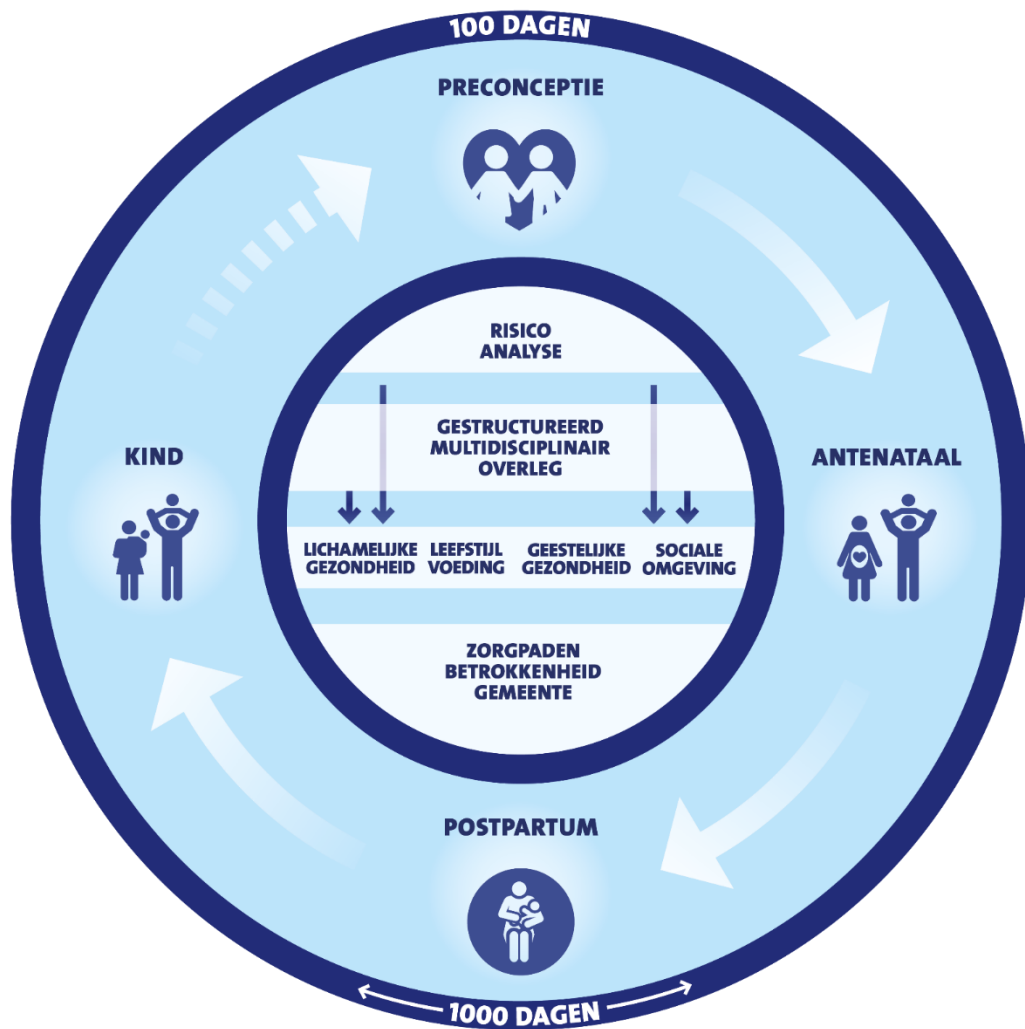
RICHTINGGEVENDE PRINCIPES VOOR DE TOEKOMST

De vijf richtinggevende principes voor de toekomst – samengevat in vijf omslagen in denken, doen en organiseren – beschrijven de verandering van de huidige situatie naar een gewenste toekomstsituatie. Deze richtinggevende principes dienen als kompas voor toekomstige acties rond het thema gezonde start. Om deze richtinggevende principes verder te verduidelijken hebben we voor elk principe toegelicht welke ideeën hierin verwerkt zijn:

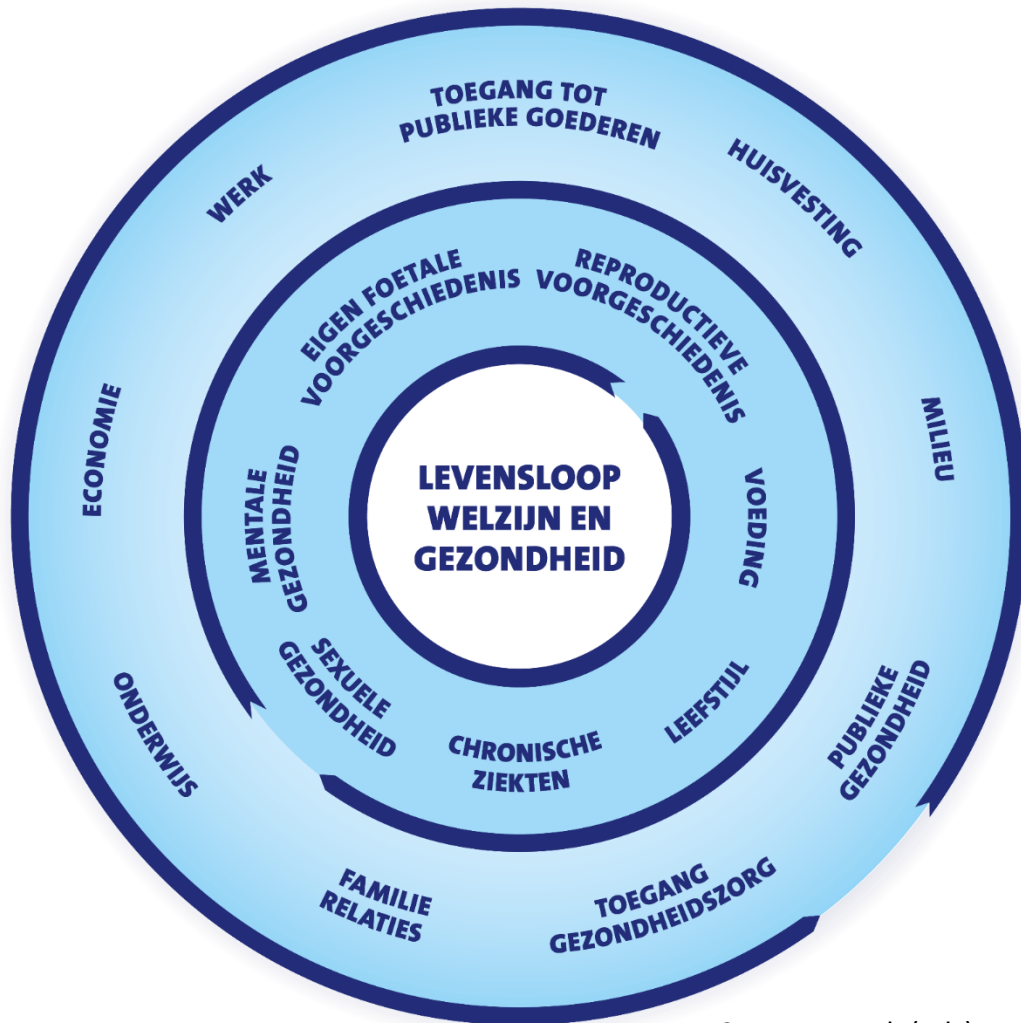

Wat is er voor nodig?

- Nieuwe kennis
- Gevoel van urgentie
- Verbinding medisch en sociaal domein
- Integrale zorg op maat
- **Levensloopbenadering; aandacht voor gezondheid en preventie en niet alleen voor ziekte**

Vroege levensloopgeneeskunde

Vroege levensloopgeneeskunde

**Belang van de sociale
context**

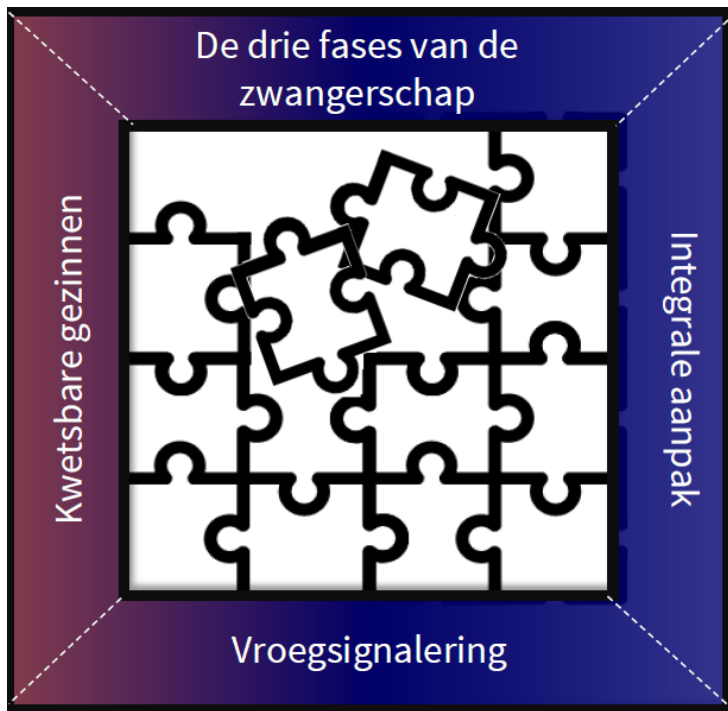
***Het veld is in beweging
gekomen !***

Landelijke coalitie

Wat is er voor nodig?

- Nieuwe kennis
- Gevoel van urgentie
- Verbinding medisch en sociaal domein
- Integrale zorg op maat
- Levensloopbenadering

Lokale coalities !

Wat is er voor nodig?

- Nieuwe kennis
- Gevoel van urgentie
- Verbinding medisch en sociaal domein
- Integrale zorg op maat
- Levensloopbenadering

Klaar voor de start!

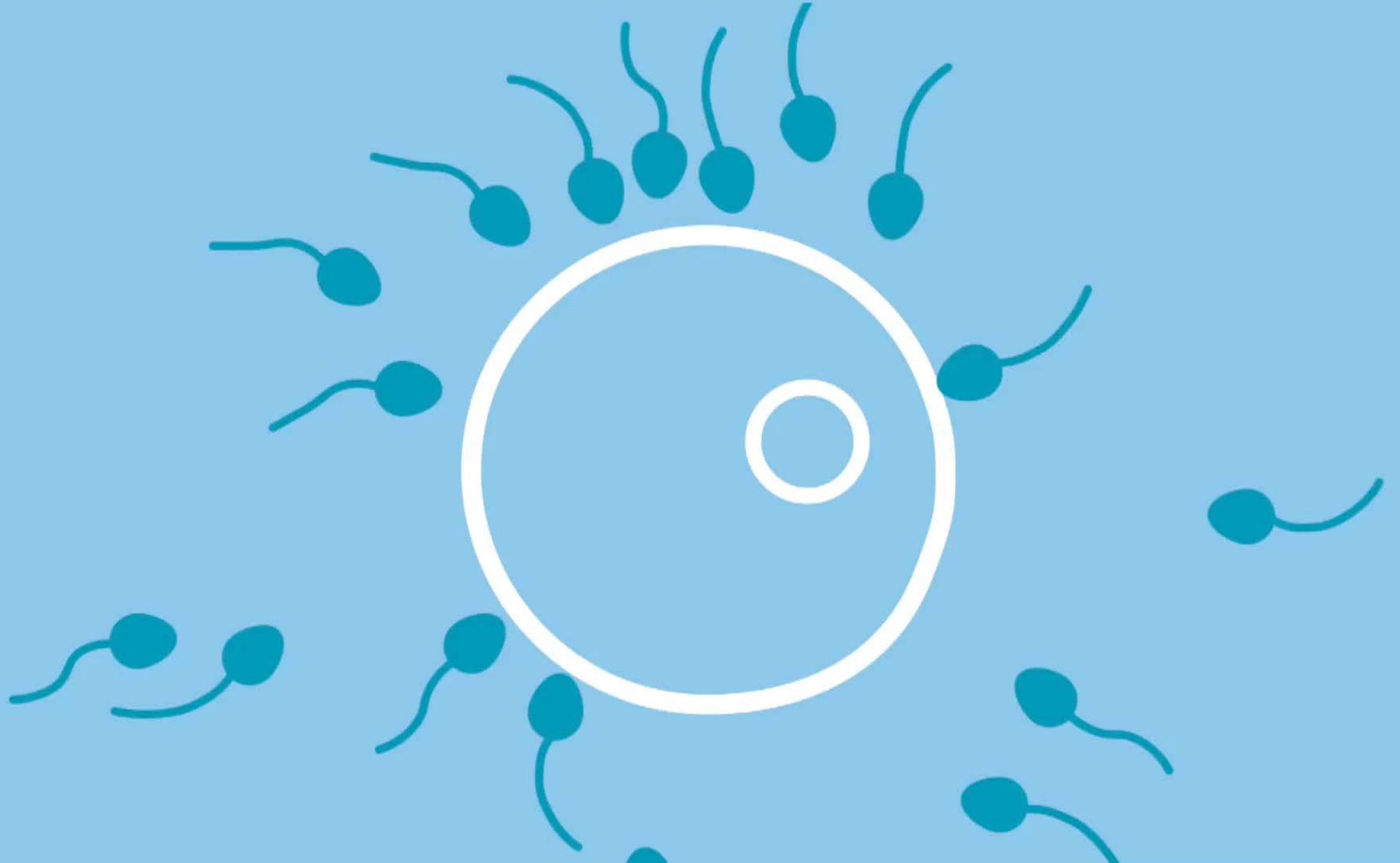

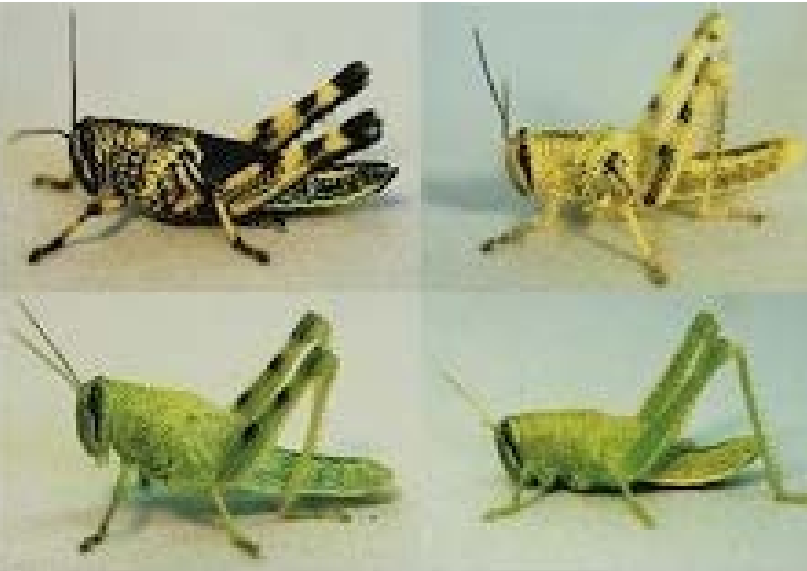
Het fundamentele belang van de eerste

1

dagen

84 jaar

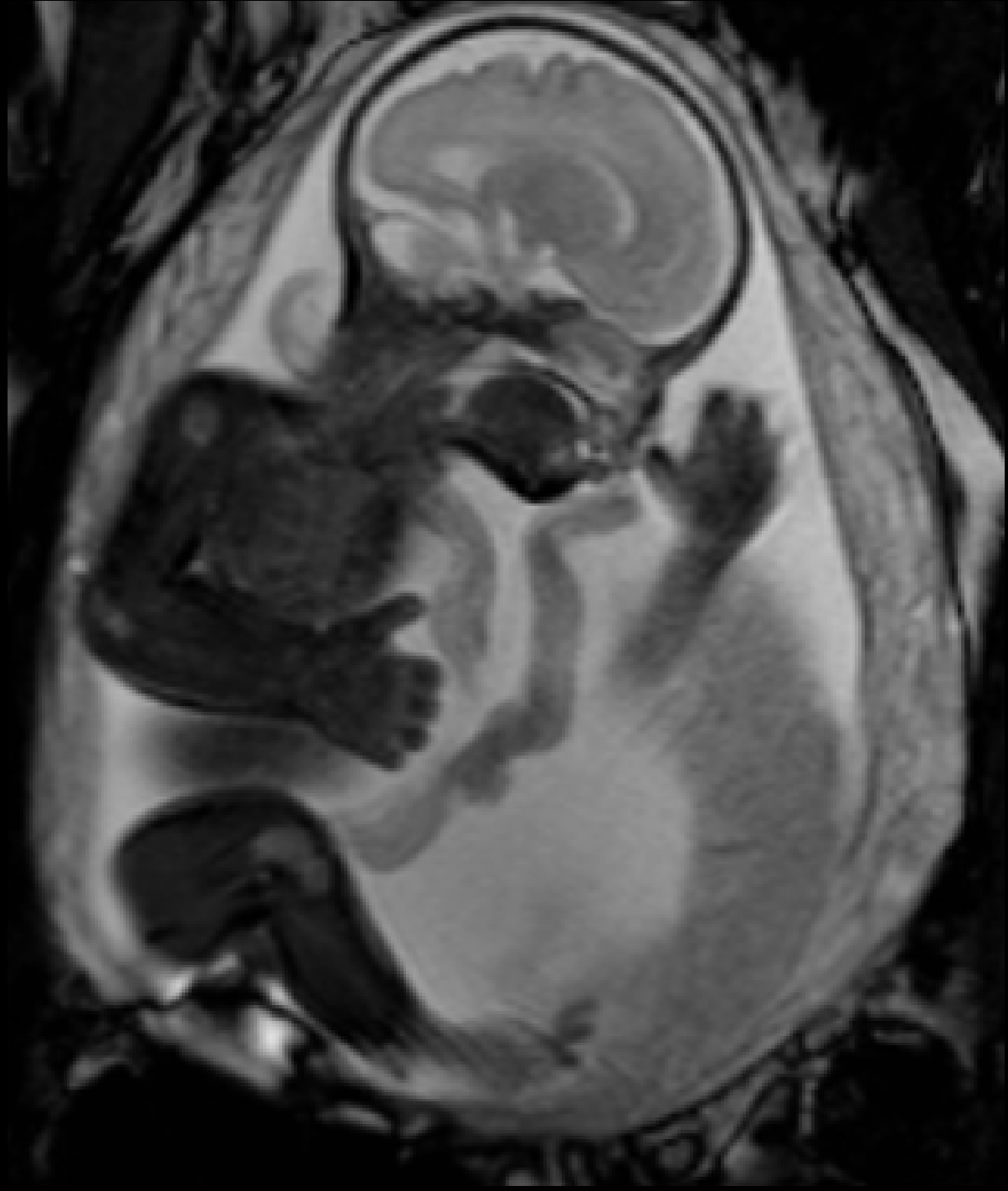
44 jaar

84 jaar

Centrum: 4,6
Zuidoost: 10,5

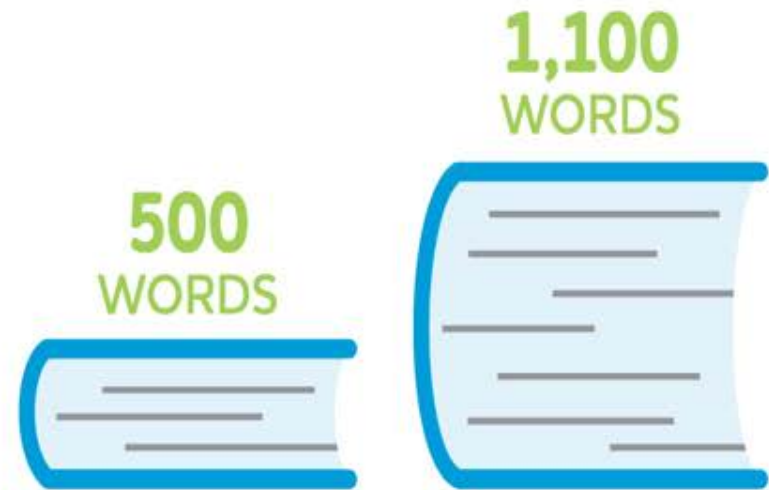
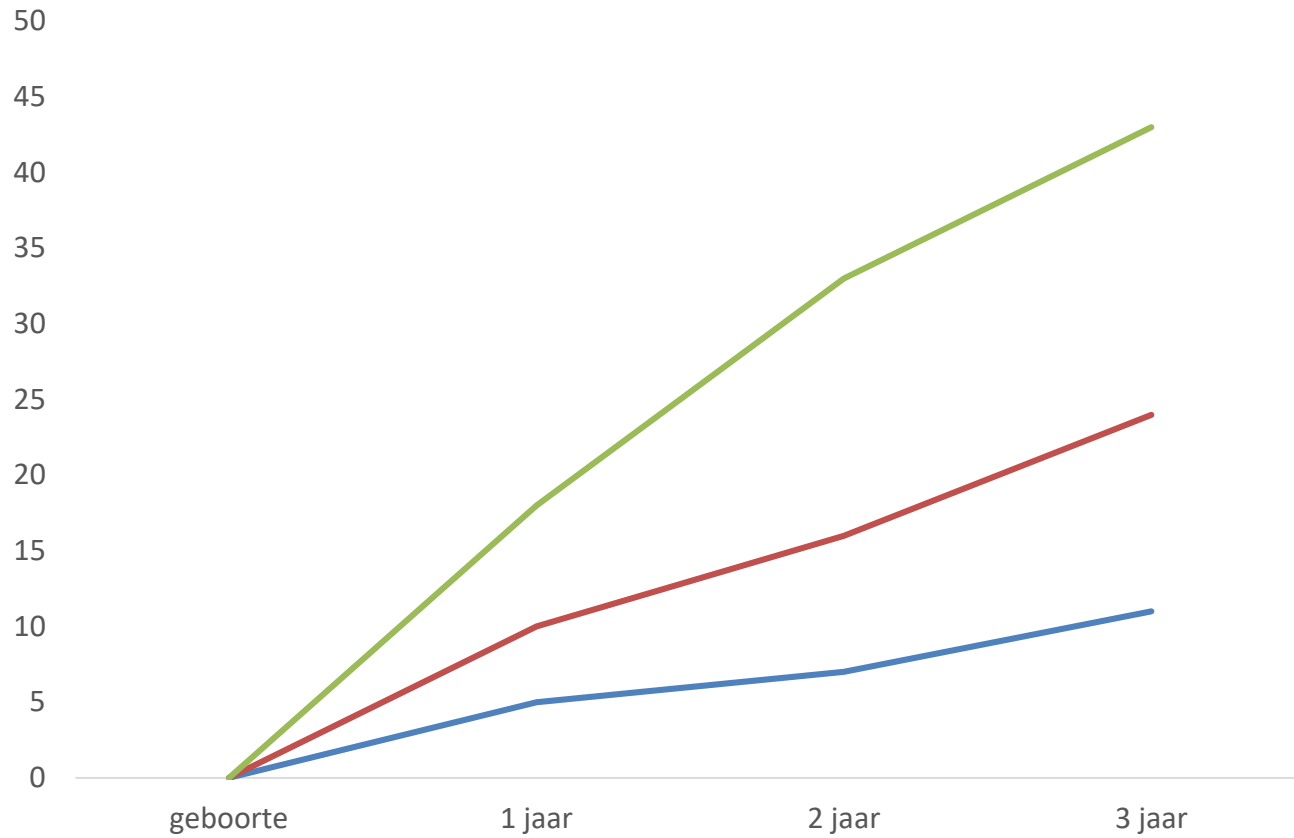

Taal

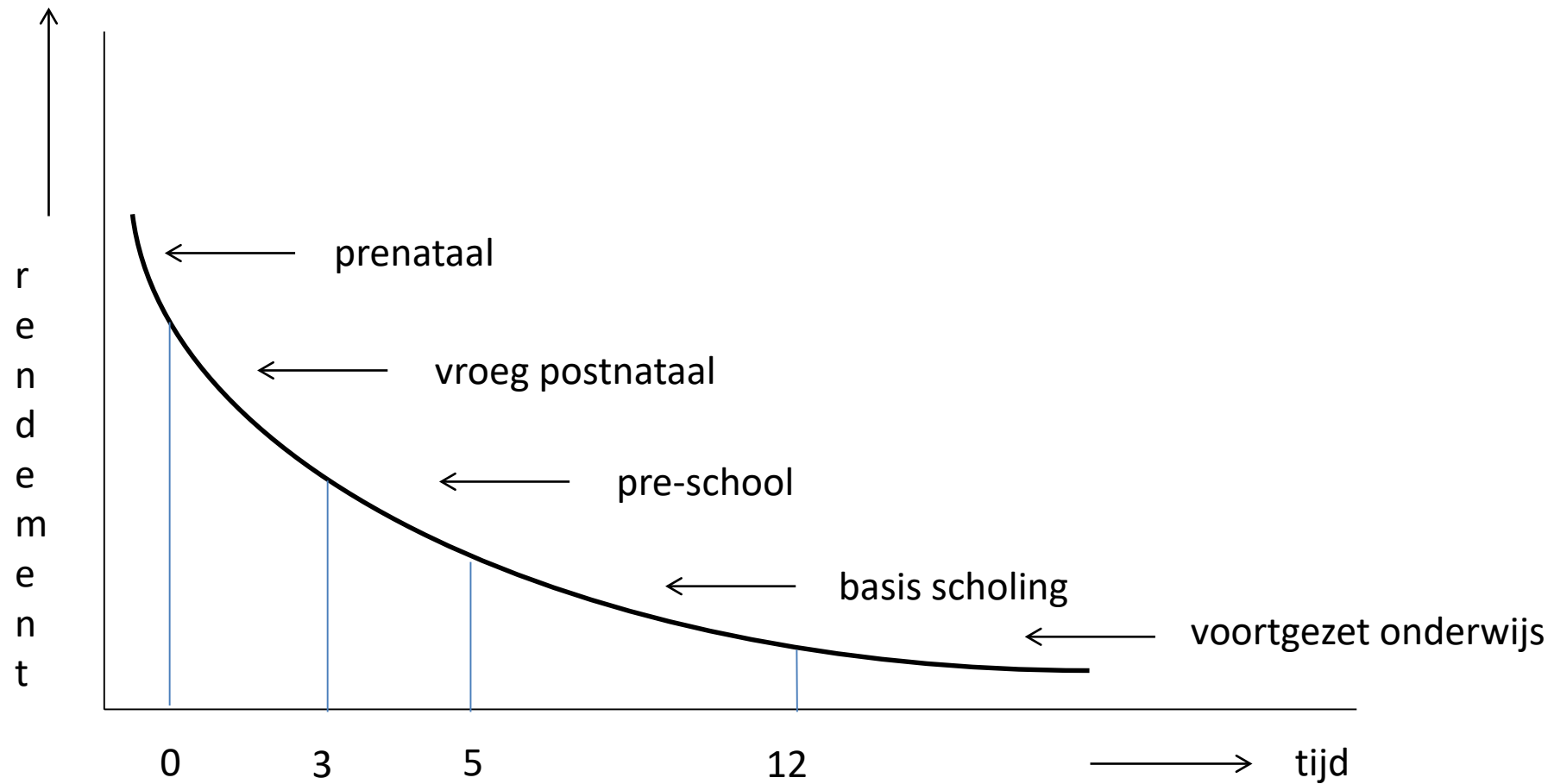

Miljoenen woorden

Hoe vroeger de investering hoe groter het rendement

hack de valse
start

Wat we doen is complex, waarom we het doen niet